

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พิชณวัตร วรธนะกุล : ปัญหาการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี
สุขาภิบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (PROBLEMS OF UPGRADING SANITARY
DISTRICTS TO MUNICIPALITY : CASE STUDIES OF SANITARY DISTRICTS IN
PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประยัด หงษ์ทองคำ
อ.ที่ปรึกษาร่วม : ศ.ดร.สมบุรณ์ สุขสำราญ, 157 หน้า. ISBN 974-634-694-6

สุขาภิบาล เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบแรกของประเทศไทยที่มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่
สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งแม้ว่าสุขาภิบาลจะถูกยกเลิกไปเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ.2475
โดยนำรูปแบบเทศบาลมาใช้แทน แต่สุขาภิบาลก็ได้ถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.2495 แต่จัดในรูป
แบบคณะกรรมการ (commission form) และการที่มีสมาชิกทั้งโดยตำแหน่งและโดยการแต่งตั้งรวมอยู่
ด้วย และรวมทั้งสุขาภิบาลส่วนหนึ่งบริหารโดยข้าราชการ ทำให้สุขาภิบาลถูกมองว่า เป็นองค์การ
ปกครองท้องถิ่นที่ไม่ตรงตามหลักการปกครองตนเอง จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ยกฐานะสุขาภิบาล
ขึ้นเป็นเทศบาล

การศึกษาวิจัย จึงมุ่งเน้นที่จะวัดความคิดเห็นในการยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลของ
ประธานกรรมการฯ และกรรมการสุขาภิบาล ทั้งที่มาโดยตำแหน่งและโดยการเลือกตั้ง รวมทั้งอุปสรรค
และปัญหา การศึกษาเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีสุขาภิบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลสรุปของการศึกษาวิจัยจะพบว่า หลักเกณฑ์เรื่องรายได้ จำนวนประชากร และความหนา
แน่นจะเป็นปัญหาอุปสรรคในการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล ซึ่งกรรมการสุขาภิบาลเห็นว่าควรจะ
แก้ไขหลักเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสม และควรยกฐานะสุขาภิบาลให้เป็นเทศบาล เพื่อให้เกิดความเป็น
ประชาธิปไตยและสอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองโดยอิสระ แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างของ
ที่มา ทำให้กรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่งเห็นว่ารูปแบบสุขาภิบาลก็ยังพอใช้ได้ และทำให้กรรมการ
สุขาภิบาลโดยการเลือกตั้งขาดการกระตือรือร้นที่จะริเริ่มผลักดัน ทำให้การขอยกฐานะสุขาภิบาลเป็น
เทศบาลที่ผ่านมาเป็นเพียงความคิดและความตั้งใจเท่านั้น

ภาควิชาการปกครอง.....
สาขาวิชาการปกครอง.....
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม